

Sygn. akt I C 48/21

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 listopada 2021 r.

Sąd Rejonowy w Piszcu I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	sędzia Anna Lisowska
Protokolant:	st. sekr. sąd. Judyta Masłowska

po rozpoznaniu w dniu 16 listopada 2021 r. w Piszcu na rozprawie

sprawy z powództwa K. J.

przeciwko E. J.

o dopuszczenie do współposiadania

o r z e k a :

I. Nakazuje pozwanej E. J., aby dopuściła powoda K. J. do współposiadania lokalu mieszkalnego nr (...) położonego w P. przy ul. (...) nabytego na zasadzie wspólności ustawowej małżeńskiej poprzez wydanie powodowi K. J. kluczy do przedmiotowego lokalu mieszkalnego.

II. Odstępuje od obciążania pozwanej E. J. kosztami procesu na rzecz powoda K. J..

Sygn. akt I C 48/21

UZASADNIENIE

K. J. wystąpił z pozwem przeciwko E. J. o dopuszczenie do współposiadania lokalu mieszkalnego nr (...) położonego w P. przy ulicy (...), nabytego na zasadzie ustawowej wspólności majątkowej małżeńskiej, poprzez nakazanie pozwanej usunięcia wszelkich zabezpieczeń blokujących wejście do lokalu, ewentualnie poprzez wydanie powodowi kluczy do tego lokalu.

W uzasadnieniu powód wskazał, że strony pozostawały w związku małżeńskim, a opisany wyżej lokal mieszkalny wchodzi w skład ich majątku wspólnego. Małżeństwo stron zostało rozwiązane przez rozwód, a przed Sądem Rejonowym w Piszcu toczy się sprawa o podział majątku wspólnego. Podniósł, że w czerwcu 2019 roku wyprowadził się z przedmiotowego lokalu, w którym do dnia dzisiejszego zamieszkuje pozwana wraz z małoletnią córką stron. Około miesiąc po jego wyprowadzce, pozwana wymieniła zamki w drzwiach wejściowych, odmówiła udostępnienia powodowi kluczy i wpuszczenia go do lokalu, czym uniemożliwia powodowi korzystanie ze znajdujących się tam ruchomości oraz z rzeczy osobistych powoda.

Pozwana E. J. w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie na jej rzecz od powoda kosztów procesu.

W uzasadnieniu pozwana podała, że w czerwcu 2019 roku powód dobrowolnie wyprowadził się z przedmiotowego lokalu, w którym zamieszkiwał wspólnie z pozwaną i córką stron. Od tego czasu nie ponosi kosztów utrzymania

lokalu. Pozwana zaprzeczyła, że w lokalu tym znajdują się składniki majątku osobistego powoda. Wskazała, że po wyprowadzce powód pod nieobecność pozwanej wynosił z mieszkania składniki majątku wspólnego, twierdząc, że stanowią one wyłącznie jego własność, a także zabrał większość zgromadzonych przez strony oszczędności. Powód dokonał również podziału do korzystania samochodów wchodzących w skład majątku wspólnego stron, zabierając jeden z nich. Drugi posiada pozwana. W dniu 3 listopada 2019 roku, powód pod pretekstem wizyty u córki, zabrał kluczyki od samochodu użytkowanego przez pozwaną i niezbędnego jej do dojeżdżania do pracy. Interweniowała policja. Po tej sytuacji pozwana, z obawy o bezpieczeństwo własne i z uwagi na dobro dziecka, wymieniła zamek w drzwiach wejściowych do lokalu. W lokalu tym znajdują się rzeczy osobiste i dokumenty pozwanej, a także jej oszczędności, zaś pozwany wie gdzie dostatanie życie u boku innej kobiety, dlatego wymiana zamka była w ocenie pozwanej uzasadniona.

Zdaniem pozwanej, przy uwzględnieniu całokształtu okoliczności przedmiotowej sprawy, roszczenie powoda jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego, co uzasadnia jego oddalenie w oparciu o przepis art. 5 k.c.

Sąd ustalił, co następuje:

K. J. i E. J. pozostawali w związku małżeńskim. Małżonków łączył ustrój ustawowej wspólności majątkowej.

W czasie trwania wspólności majątkowej małżonkowie nabyli lokal mieszkalny nr (...) położony w P. przy ulicy (...), w którym zamieszkiwali wraz z ich małoletnią córką.

W czerwcu 2019 roku K. J. wyprowadził się.

W dniu 3 listopada 2019 roku E. J. zmieniła zamek w drzwiach wejściowych do ww. lokalu. K. J. nie dysponuje kluczami do nowego zamka.

Małżeństwo stron zostało rozwiązane przez rozwód wyrokiem Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 18 września 2020 roku. Aktualnie przed Sądem Rejonowym w Piszcu toczy się sprawa o podział majątku wspólnego byłych małżonków.

(okoliczności bezsporne)

Sąd zważył, co następuje:

Do chwili ustania wspólności majątkowej uprawnienie małżonka do współposiadania rzeczy wchodzących w skład majątku wspólnego wynika z art. 34¹ k.r.o., zgodnie z którym każdy z małżonków jest uprawniony do współposiadania rzeczy wchodzących w skład majątku wspólnego oraz do korzystania z nich w takim zakresie, jaki daje się pogodzić ze współposiadaniem i korzystaniem z rzeczy przez drugiego małżonka.

Z kolei od chwili ustania wspólności ustawowej, uprawnienie to wynika z analogicznie brzmiącego art. 206 k.c. Jak stanowi bowiem art. 46 k.r.o., przepisy o współwłasności w częściach ułamkowych, a więc między innymi art. 206 k.c., stosuje się odpowiednio do majątku wspólnego od chwili ustania wspólności ustawowej.

Na tle art. 206 k.c. przyjmuje się, że każdemu ze współwłaścicieli przysługuje uprawnienie do współposiadania i korzystania z rzeczy wspólnej, realizowane i chronione stosownie do natury rzeczy i rodzaju naruszeń.

W orzecznictwie sądowym przyjmuje się, że źródłem roszczenia o dopuszczenie współwłaściciela do współposiadania rzeczy jest art. 206 k.c. w zw. z art. 222 § 1 k.c. (tak Sąd Najwyższy np. w uzasadnieniu uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 19 marca 2013 r., sygn. III CZP 88/12). Powołując się na te przepisy Sąd Najwyższy wywiódł w uzasadnieniu wyżej przywołanej uchwały, że pozbawiony współposiadania i korzystania z rzeczy współwłaściciel ma prawo wystąpić z roszczeniem windykacyjnym przeciwko pozostałym współwłaścicielom, którzy bezprawnie władają, w rozumieniu omawianego unormowania, rzeczą wspólną.

W niniejszej sprawie powód, z uwagi na istotę uprawnienia do współposiadania rzeczy wspólnej, wniósł o zobowiązanie pozwanej do usunięcia wszelkich zabezpieczeń blokujących wejście do lokalu mieszkalnego stanowiącego współwłasność stron, ewentualnie wniósł o nakazanie pozwanej wydania kluczy do drzwi wejściowych do lokalu mieszkalnego. W ocenie Sądu tak sformułowane roszczenie w zakresie żądania ewentualnego o dopuszczenie do współposiadania było zasadne i należało je wobec tego uwzględnić w całości w oparciu o art. 206 k.c. w zw. z art. 222 § 1 k.c.

W sprawie bezspornie bowiem ustalono, że powód nie ma możliwości posiadania przedmiotowego lokalu, ponieważ nie dysponuje kluczami do drzwi wejściowych. Przyczyna, dla której tak się stało, jest przy tym bez znaczenia z punktu widzenia rozstrzygnięcia o przedmiotowym roszczeniu. Powództwo o dopuszczenie do współposiadania, kierowane przeciwko władającemu współwłaścicielowi, jest bowiem uzasadnione niezależnie od tego, czy ów współwłaściciel pozbawił innego współwłaściciela współposiadania, czy też drugi współwłaściciel, np. zagubił klucze, a władający współwłaściciel nie chce mu ich wydać. Zgodnie ze wskazanymi przepisami, wystarczającą przesłanką do uwzględnienia roszczenia powoda jest bowiem fakt, że jest on współwłaścicielem przedmiotowego lokalu i że jest pozbawiony możliwości jego współposiadania.

Należy podkreślić, że nakaz wydania powodowi kluczy do drzwi wejściowych lokalu, daje się pogodzić z uprawnieniem do współposiadania tego lokalu przysługującym pozwanej. W ocenie Sądu, niezależnie od charakteru stosunków osobistych istniejących między byłymi małżonkami, jako współwłaścicielami nieruchomości, każdy z nich ma - w zakresie uprawnienia do współposiadania - prawo do dysponowania, niezależnie od drugiego, kluczami, a co za tym idzie, ma prawo do niezależnego od drugiego współwłaściciela dostępu do nieruchomości. Wykonywanie uprawnienia do współposiadania wspólnej nieruchomości na tym odcinku, w każdym przypadku daje się pogodzić z wykonywaniem analogicznego uprawnienia drugiego współwłaściciela. Niekiedy, z uwagi na znaczne nasilenie osobistego konfliktu między współwłaścicielami, utrudnione może być osiągnięcie porozumienia jedynie co do zakresu w jakim uprawnienie do korzystania ze wspólnej nieruchomości służącej zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych, daje się pogodzić z analogicznym uprawnieniem w tym względzie drugiego współwłaściciela.

Czym innym jest jednak współposiadanie takiej nieruchomości, a czym innym korzystanie z niej (do podziału tego nawiązuje zresztą literalne brzmienie art. 206 k.c. i art. 34¹ k.c.). Posiadanie jest warunkiem korzystania, ale nie zawsze posiadacz (lub współposiadacz) korzysta z nieruchomości. Współwłaściciel może mieć bowiem zapewnioną faktyczną możliwość korzystania z nieruchomości (np. polegającą na przechowywaniu na niej swoich rzeczy lub zamieszkiwaniu, ewentualnie pobieraniu z niego pożytków), ale nie czyni tego. W tym kontekście zauważyć zatem trzeba, że Sąd nie orzekał w tym procesie o zakresie w jakim każda ze stron może realizować uprawnienie do korzystania ze wspólnej nieruchomości. Wydany w niniejszej sprawie wyrok w żaden sposób tego nie przesądza. Strony muszą postępować w tym zakresie zgodnie z dyspozycją art. 206 k.c., a więc tak ułożyć między sobą wykonywanie tych uprawnień, aby wykonywanie uprawnienia przez jedno z nich dawało pogodzić się z wykonywaniem tego samego uprawnienia przez drugie. W razie sporu możliwa jest ochrona sądowa uprawnienia współwłaściciela do korzystania z rzeczy wspólnej. Co prawda, za sporny w orzecznictwie sądowym może uchodzić sposób realizacji sądowej ochrony wywodzonego ze współwłasności uprawnienia do korzystania z lokalu mieszkalnego, ale rozstrzygnięcie tego problemu w niniejszej sprawie było zbędne. Powód dochodził bowiem ochrony jedynie swojego uprawnienia do współposiadania lokalu. Nie wnosił o uregulowanie sposobu korzystania z niego.

Dlatego też, na podstawie wyżej wskazanych przepisów, należało uwzględnić żądanie ewentualne i orzec jak w punkcie I. wyroku.

O kosztach procesu Sąd rozstrzygnął w oparciu o przepis art. 102 k.p.c. uznając, że sytuacja życiowa i majątkowa pozwanej, w pełni uzasadnia odstąpienie od obciążania jej kosztami niniejszego procesu.